

מלך - רועה

ו. בודייב

חי פעם איכר בשם בוראצ'ק. הוא לא
הצטיין בכוח רב אלא בתבונה שלו, ולא
בערמומיות יתירה אלא ביושר וצדק.
במילה אחת איכר מאיכרים, פשוט
מפשוטים. כזה היה. מי שנפגע בא אליו,
מי שיהיר התרחק. לא כדאי לכזה היה
לפגוש את בוראצ'ק. הוא ידון, ישפוט
ויעניש את מי שצריך והעם לא ישכח,
תמיד יזכרו ויצדיקו. ככה זה.

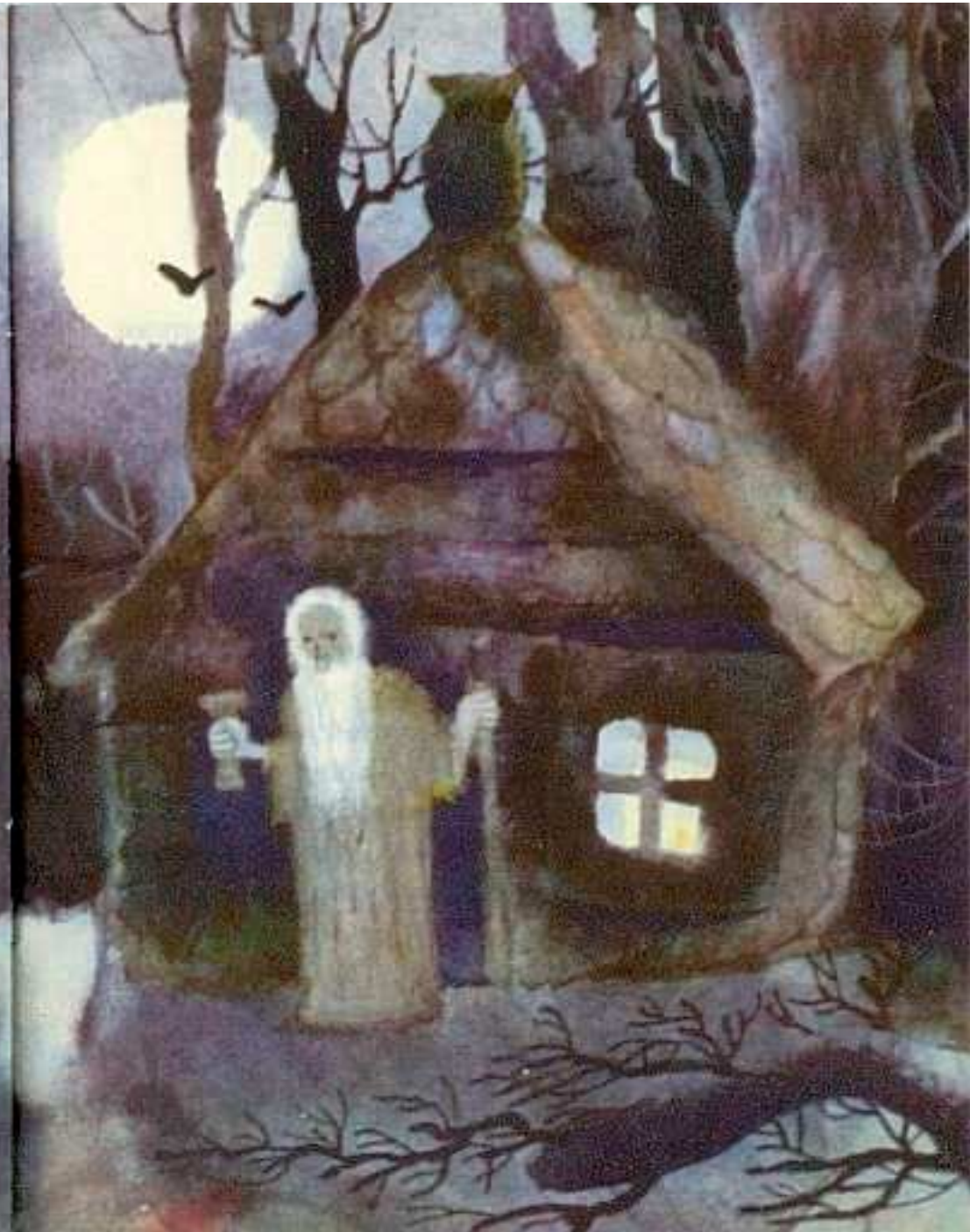
ישב פעם בוראצ'ק בפונדק הכפר וחשב,
חשב. והיה לו על מה לחשוב. הנה בתו
היחידה התאהבה בנסיך בן המלך, והנסיך
גם הוא, עיניו לא מוריד ממנה. ואבא המלך
כועס – איך זה שהנסיך רוצה להתחתן עם
בת איכרים פשוטה!
"זה לא יקרה!" צועק המלך "עליה לחלוב
פרות, בד לארוג, לבשל ארוחה, ולא
להתהלך בחצר המלך, ללבוש בגדי משי,
להציג את פניה היפים!"
והבת של בוראצ'ק בוכה, בדמעות
מבקשת:
"אבא תעזור!"

וגם הנסיך לא עוזב אותה, מבקש:
"לא אוכל לחיות בלעדיה" אומר. ואבא
המלך לא רק שלא מרשה להתחתן, אבל
עוד מאיים שיסגור אותו במגדל, בין קירות
אבן!
אנשי הכפר דואגים. האם בוראצ'ק לא
יעזור? לא יצליח לאחד את הלבבות
האוהבים?
בוראצ'ק חשב ופעם קם ואמר:

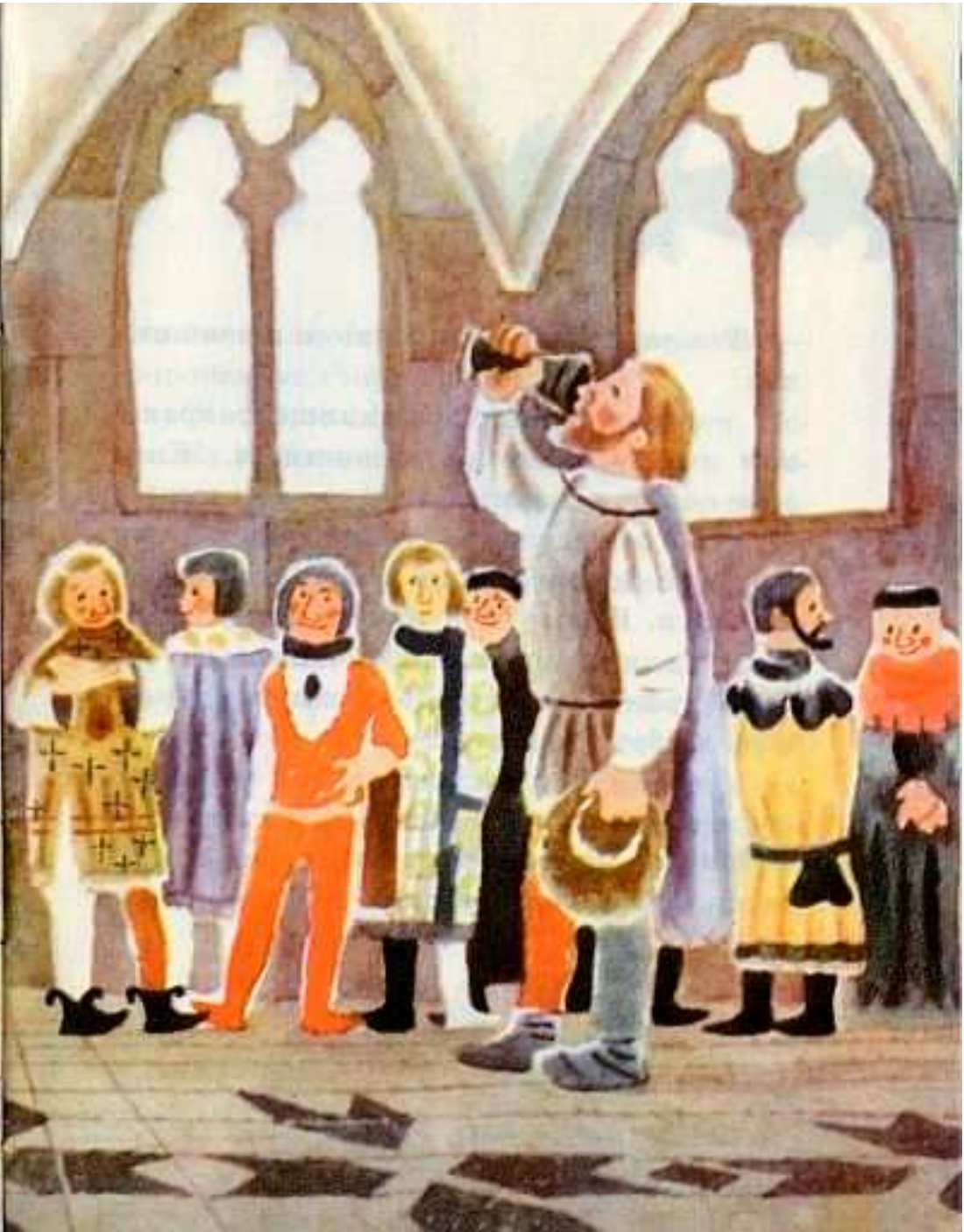
"אם האיכר ישתה חליטת מהעשבים
האלה הוא יהפוך לאווז או לכלב חסר בית,
כפי שאתה רק תרצה, ואת צורת בן אדם
יקבל רק אם תסכים שבתו תתחתן עם
הנסיך, הבן שלך."

"לא אהיה אני בעצמי אם לא אשכנע את
המלך ולא אחתן את בתי עם הנסיך, כי
אסור להפריע לאהבה אלא צריך לעזור
לה. המלך לא יוכל לעמוד מול איכר פשוט.
אני אגבר על סירובו."
אנשים בפונדק שמעו מה אמר בוראצ'ק.
ולא רק אנשים בפונדק, אלא גם המלך
בעצמו שמע. הוא עבר באתו הזמן ליד
הפונדק ואנשים סיפרו לו מה אמר
בוראצ'ק האיכר. והמלך התרגז מאוד,
הצליף בסוסו ודהר ישר אל הקוסם הזקן.
הקוסם חי סמוך לביצה, בביתן קטן. הוא
ראה שהמלך מגיע, יצא מהבית שלו
והוציא צרור עשבים מתוקים. נתן אותם
למלך ואמר:

"כן" אמר המלך "שמעתי על כך שהתרברבת בפונדק. אבל אני, המלך, לא אוותר. אמרתי שהדבר לא יקרה, וכך גם יהיה. הנה, תתכבד עם המשקה הזה ולך הביתה. עוד תראה, תראה!"
הוא מחאה כף והמשרתים הגישו לבוראצ'ק את כוס החליטה. והמלך לא מוריד את עיניו ממנו.
מה לעשות? לשפוך לרצפה, כדי שאחר כך יגידו אנשים שלבוראצ'ק רעדו ידיים כשעמד בפני המלך? לא. בוראצ'ק הוא לא אדם כזה. הוא לקח את החליטה ואמר: "אינני מפחד ממך, המלך, ולא מהחליטה שלך! ממילא הצדק יצא לאור ובוראצ'ק ישיג את המטרה שלו!"
כך אמר ושתה את כוס החליטה בלגימה אחת.

המלך זרק לקוסם הזקן מטבע זהב ודהר הביתה, ואת העשבים החזיק חזק בידיו.
חזר המלך לארמון וציווה להביא לפניו את האיכר בוראצ'ק. וזה לא יודע דבר ורק שמח – הנה המלך בעצמו קורא לו לבוא!
"איך אתה מעז, דם הכלבים, לרצות להיות לקרוב שלי? של המלך שלך?" אמר המלך לבוראצ'ק.
ובוראצ'ק לא התבלבל אלא ענה:
"לא אני רוצה זאת אלא הילדים שלנו שהתאהבו!"

הנסיך לא ישן באותו הלילה. לבו כאב
ודמעות זלגו מעיניו. דרקון איום שומר
עליו. הוא קשור בשרשרת - עיניו בוערות,
לא נעצמות, לא ממצמצות.
ואיך ימצמצו כשנפש כואבת לאיכר
בוראצ'ק ומרחמת על בתו ועל הנסיך. וכך
יושב האיכר בוראצ'ק בדמותו של דרקון,
להבות נפלטות מאפו.
אך טעה הקוסם וגם המלך טעה. האיכר
בוראצ'ק כפי שהיה אמיץ וישר, כזה גם
נשאר. קסם או לא קסם - אמנם דרקון
במראה, אך בלבו אותו האדם, בוראצ'ק
האיכר.

רק שתה והמלך אמר את הלחש:
"תהיה למפלצת, דרקון איום פולט להבות.
תחיה ליד המגדל, קשור בשרשראות.
תשמור על הבן שלי כדי שלא יתחתן
בסתר עם הבת שלך. ועד שלא אסכים
שהם יתחתנו, וזה לעולם לא יקרה, לא
תחזור לצורתך האנושית של בוראצ'ק!"
באותו רגע נשמע רעם אדיר משמיים
בהירים והאיכר בוראצ'ק הפך למפלצת,
לדרקון. הוא פרש את כנפיו, התרומם
באוויר ועף אל המגדל, קשור בשרשרת
פלדה, לשמור על הנסיך.

"מוטב שתוכל אותי ומהר!" מבקש "לא
אוכל לחיות בלי האהובה שלי!"
הקסם מונע מהדרקון להודות כי הוא
בוראצ'ק האיכר. והוא אומר:
"מה אתך? האם אני קניבל – אוכל אדם?
אני אוהב לאכול ירק בשל, טרי, שבא ישר
מהגן. והמלך רוצה שאוכל אביר בשריון!
אמור נא לאהובה שלך שתביא לדרקון
מרק סלק טעים."

הוא יושב קשור בשרשרת ורק חושב איך
אפשר לעזור לצעירים. ולטרוף בני אדם –
הה-הה-הה-! לא סתם הוא נקרא בוראצ'ק.
הוא הרי תמיד היה כה עני שבשר אפילו
פעם בחייו לא אכל. ברצון היה אוכל עכשיו
מרק בצל, סלק או כרוב! והם זרקו לו
לארוחה אביר שבוי!
"אכול" אמרו "ותשמור טוב על הנסיך!"
והדרקון שוכב, לא אוכל, לא נכנע.
"לא אנהג על פי דרישות המלך!"
וגם הנסיך לא ישן בלילה, לא עוצם את
עיניו.

"ולא תפגע באהובה שלי?" שואל הנסיך
"לא תעשה לה רע, לא תשרוף אותה באש
שלך. תרחם עליה?"
"מה אתך! מה אתך!" קורא הדרקון ותוהה
– איך הנסיך יכול לשאול על כך את אבא
של אהובתו! זה הרי אפילו באגדות לא
קורה! אך איך להסביר לו שזאת בתו
האהובה. הקסם לא מרשה זאת!
הנסיך האמין לדרקון. ובתו של האיכר
בוראצ'ק התחילה בערבים לבוא למגדל
ולהאכיל את הדרקון. ובזמן שהוא אכל את
מרק הסלק והביט על בתו, הצעירים דיברו
והתלחשו ביניהם..

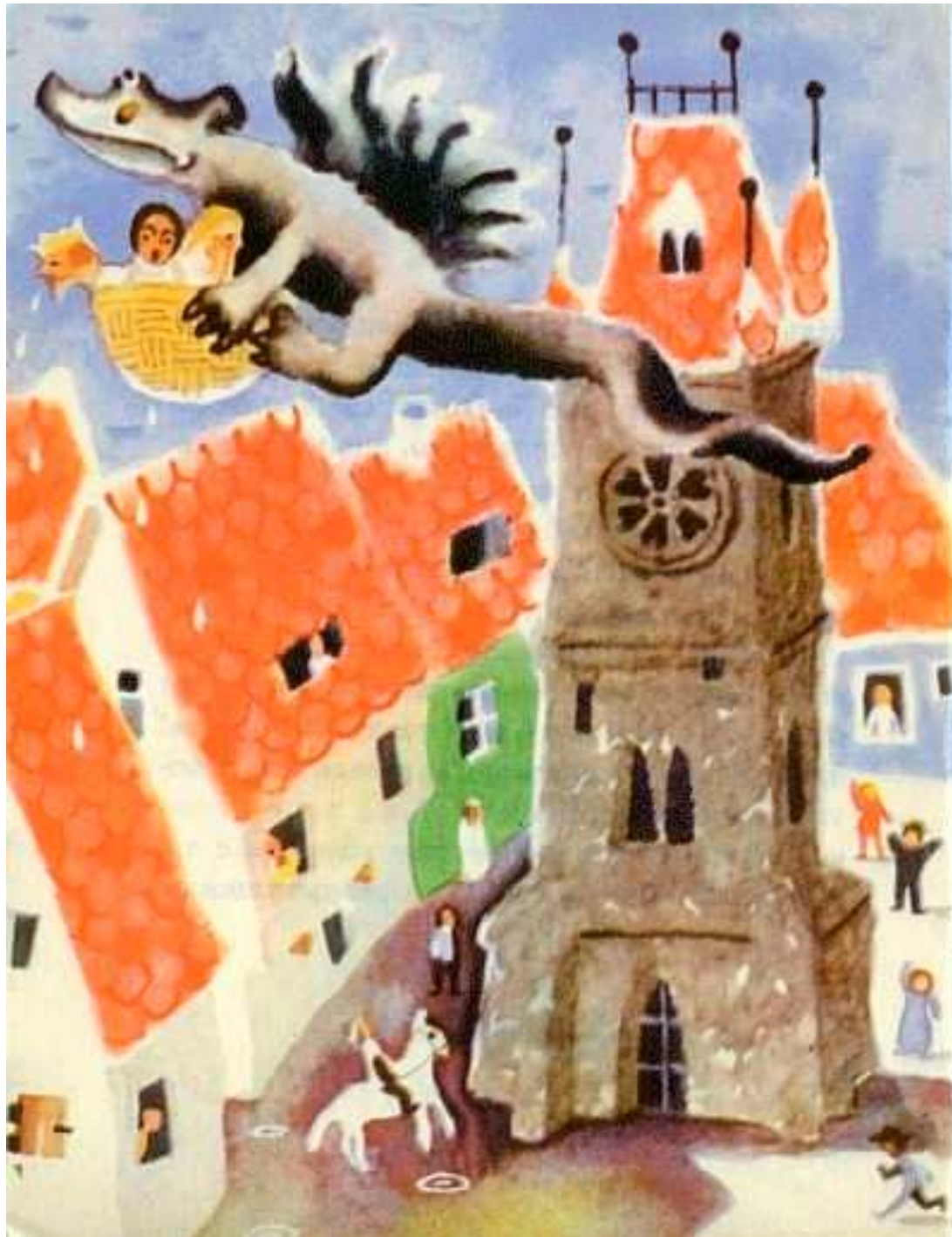
עברו ימים אחדים. הדרקון ראה שהנסיך
התרגל אליו, שמאמין לדבריו ולא מצפה
לכל רע ממנו. ואז אמר הדרקון:
"הגיע הזמן, הנסיך, לעבור מדבורים
למעשים. תמצא בארמון משור שיכול
לחתוך פלדה. תשחרר אותי מהשבי,
מהשרשראות האלה. תראה שאוכל
להועיל לכם."
ואמנם הגיע הזמן, וזו הזדמנות האחרונה.
כי אחד השרים של המלך הרגיש שהנסיך
מתיידד עם הדרקון, הלך למלך וסיפר לו:

"כך וכך, הוד מלכותו. הדרקון צם, מסתפק בסלק ובבצלים אחדים והאביר השבוי, ששלחת לו לארוחה, מעז כבר לשבת על זנבו כמו בסירה, ישן ימים שלמים ומבריא."

המלך כעס ורגז וציווה להביא למחרת את הדרקון אליו, כדי לדון על הגורל שלו. אך בינתיים הנסיך מצא משור טוב ובאותו הלילה שיחרר את הדרקון מהשרשראות שכבלו אותו. הדרקון ניכנס לארמון, ובזמן שהמלך, המלכה ובתם, אחותו של הנסיך, ישנו, חטף אותם, הכניס לסל גדול, התרומם לאוויר ועף אתם, מהר יותר מהרוח, מעל ההרים והיערות, לארצות בלתי מוכרות.

וכך קרה שהמלך, עם אשתו ובתו, מצאו את עצמם במקום זר, במדינה לא מוכרת, לבושים רק בכותנות לילה! בלי עוצמה, בלי משרתים, בלי כסף, בלי מטבעות זהובים או כסופים, ואפילו בלי פרוטת נחושת אחת! איך לחיות כך? והמלכה כועסת, והבת, נסיכה, בוכה. גם למלך לא נשאר אלא לבכות. והדרקון נעלם! הלך המלך להשכיר את עצמו לעבודה, אך איש לא מוכן להעסיק אותו. כי איך? הרי הוא לא יודע לעשות דבר. רק לשלוט, לרדות באחרים. ועבודה כזו לא מעריכים בשום מקום!

אבא צאר לא מרוצה מבנו. מנסה לשכנע,
מדבר אתו, צועק, כועס, אבל דבר לא
מועיל, אפילו בחרב איים על בנו, אבל זה
רק:

"תנו לי את זו שהתאהבתי בה" אומר
"האם אני לא בן של צאר? האם לא מגיעה
לי כזו שאני רוצה?"

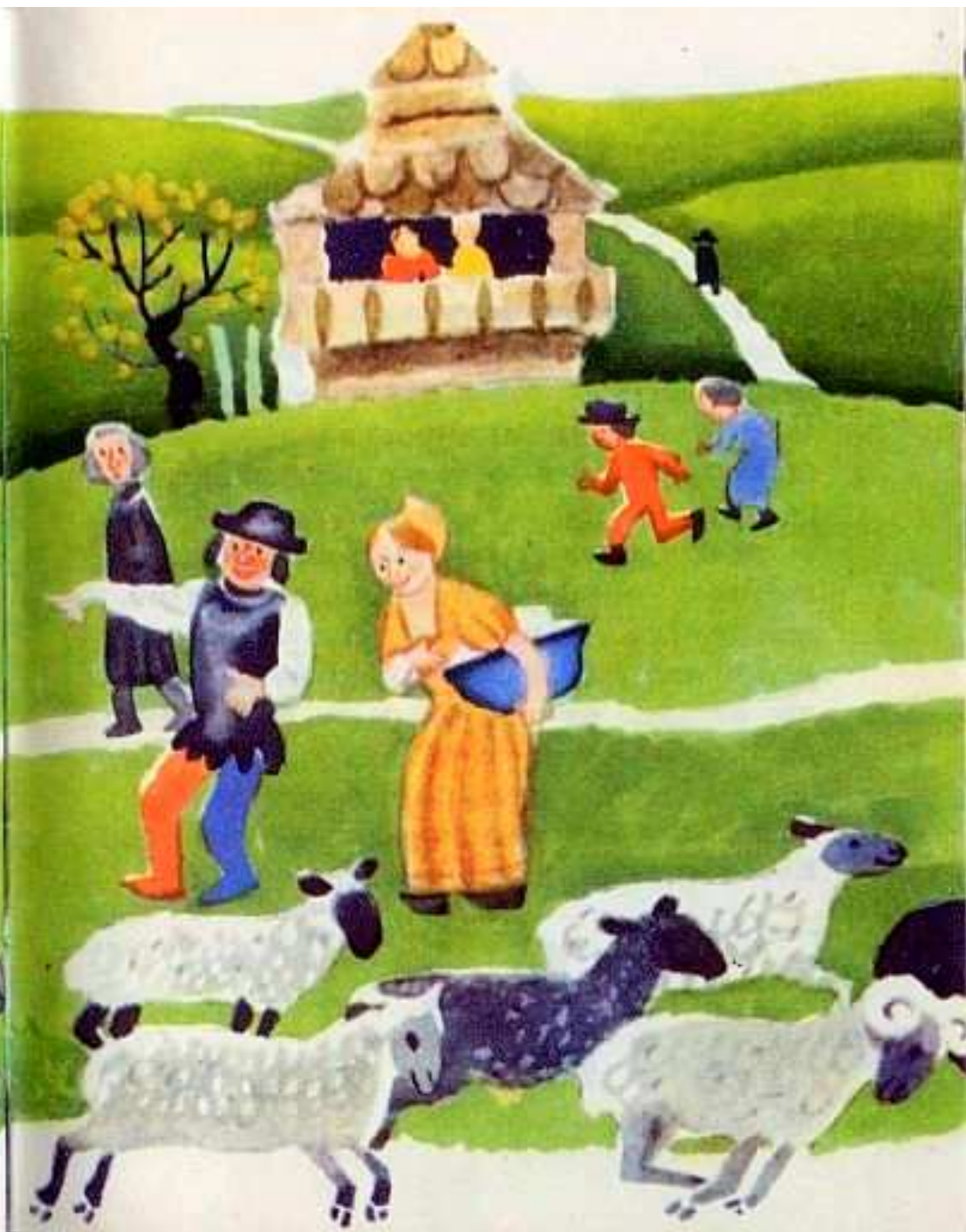
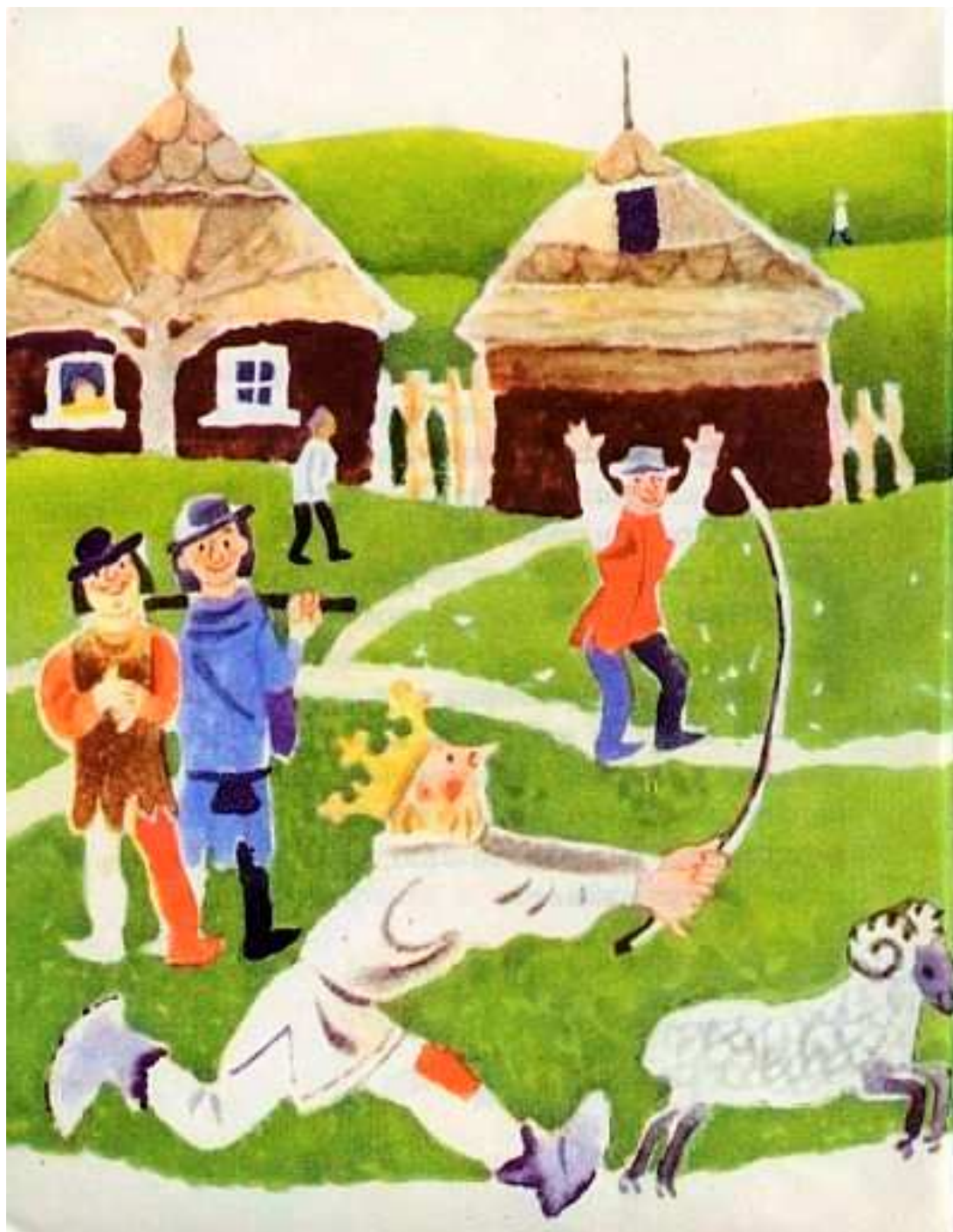
מה לעשות. הצאר ראה שהבן מתעקש
ושלח את השר שלו למלך-רועה לשידוך.
והרועה אומר:

"אין לי התנגדות לתת את בתי לנסיך
שלכם. אבל אנו כבר בני ניסיון מר,
ובמדינתכם החיים שלנו קשים. רעבנו כאן
כבר הרבה וגם עכשיו לא אוכלים כפי
שרגילים היינו. לכן תרשה לי לשאול, אדוני
שר: הנסיך הזה שלכם, האם הוא יודע
מקצוע כלשהו?"

לא נשאר למלך אלא לצאת למרעה, עם
המקומיים, נערים כפריים. ועכשיו הוא
רועה כבשים, מתרוצץ כל היום אחריהן,
ובבית כבר לא חושב על כסף אלא רק איך
להרוויח על כיכר לחם וכרוב או גזר למרק!
וערב אחד, כשהמלך עם המלכה ועם בתם
אכלו את המרק הדל, עבר בסביבה בן של
הצאר המקומי.

הוא ראה את בת המלך והתאהב בה. כבר
הגיע לו זמן להתחתן ולארמון הביאו
נסיכות, בנות מלכים, צארים, נשיאים. אבל
הוא מתעקש:

"אין לי צורך באף אחת! אני אוהב רק את
זו, שם בכפר, שיחד עם אבא ואמא שלה
אוכלים מרק כרוב."

השתומם מאוד השר:

"האם השתגעת, רועה זקן?" אמר "איזה מקצוע צריך לדעת נסיך? הוא אמור לנהל מדינה, לשלוט באנשים, ואתה מקשקש דברי שטות."

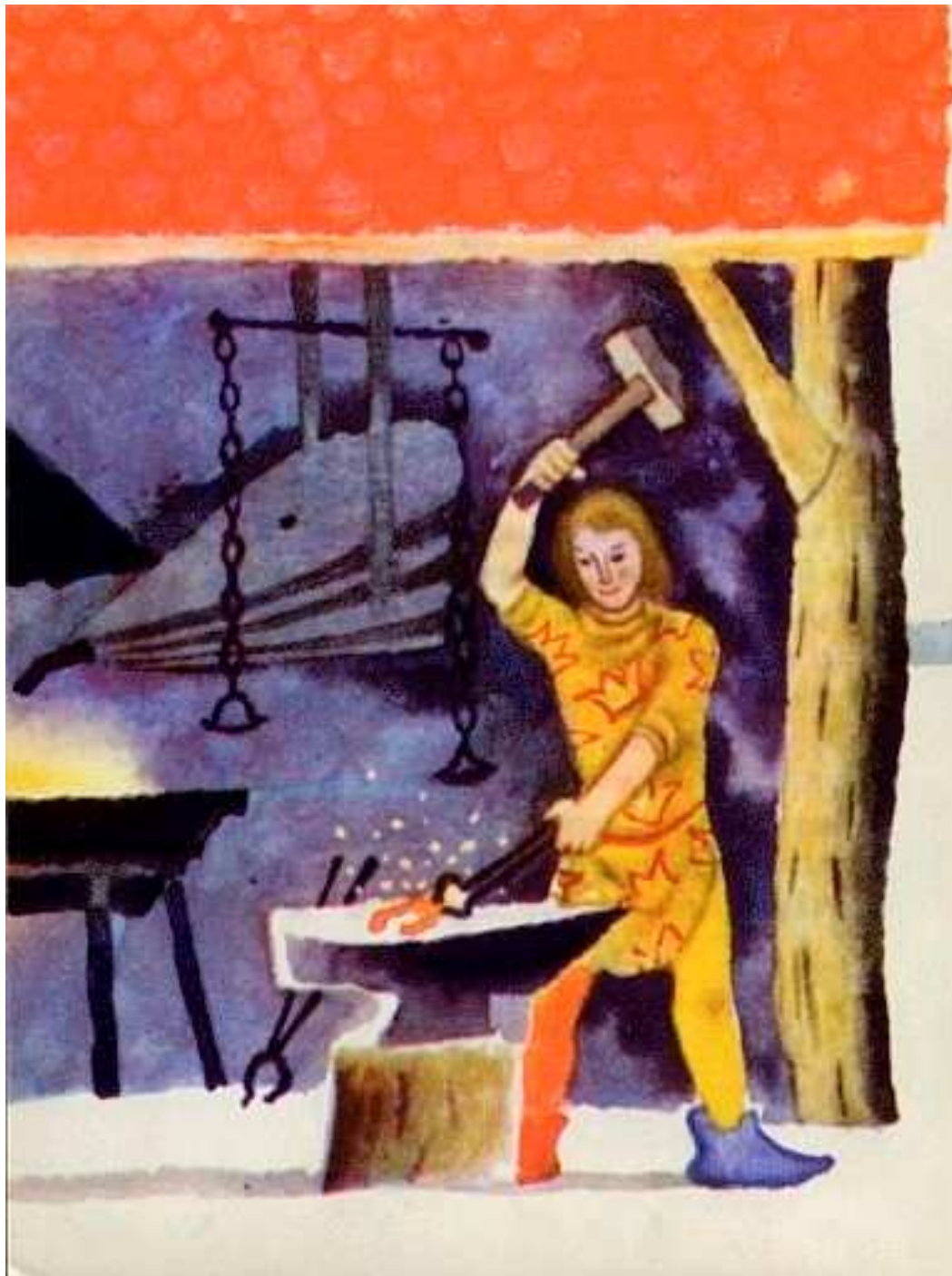
"אא, יקירי!" אמר הרוע "על השליטה אל תספר לי. ורק דע לך שכל זמן שהנסיך לא ילמד מקצוע כלשהו, כזה שיכול לפרנס אותו ואת אשתו, לא אתן לו את בתי לאישה."

השר-שדכן חזר לארמון הצאר, מסר את התשובה ושם הרימו ידיים. נו ונו! מסתבר שהרועה הזקן, שצריך היה לשמוח על ההצעה, הוא במקום זאת מעמיד תנאים! השר חזר לרועה עוד פעם. וזה עומד על שלו:

"כל עוד בן הצאר שלכם לא ילמד מקצוע, לא אתן לו את בתי!"

הנסיך הצעיר נאלץ לעשות מעשה. הוא הלך העירה, הביט פה ושם, ראה נפח שדופק בפטיש על סדן.

הוא היה בחור צעיר, אהבה השתלטה על לבו, ונגד זה אין מה לעשות! והוא התחיל לעבוד אצל הנפח, ללמוד מקצוע.

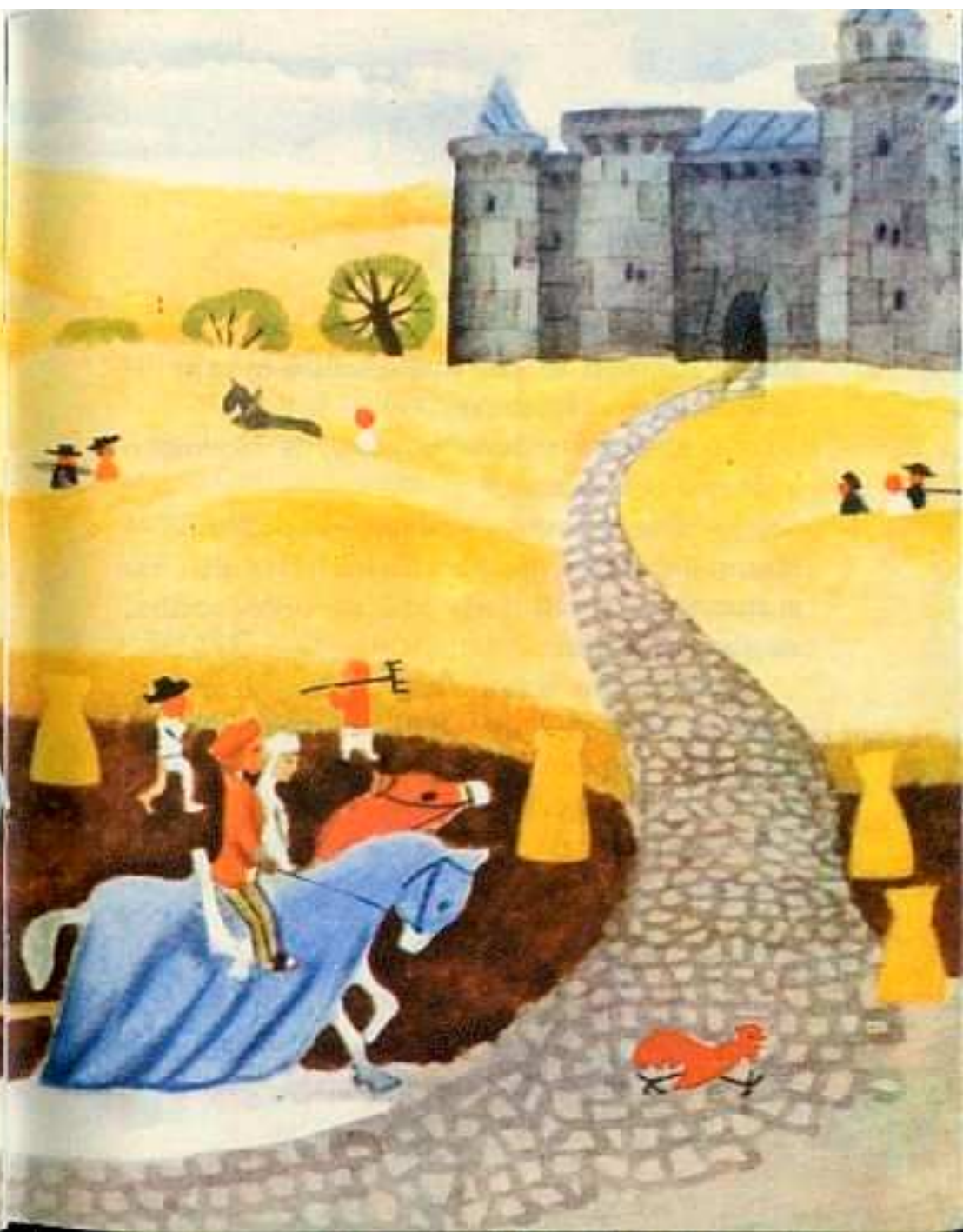
הנסיך למד כמה שיכול היה והתחיל לחשל פרסות לפרזול סוסים. השר השדכן בחר מהעבודות שלו את הפרסה הטובה ביותר ונסע אתה לרועה.

"הנה הפרסה שהנסיך ידע ליצר!"
הרועה הסתכל היטב על הפרסה, חייך ואמר:

"כבר מזמן לא הייתי בשוק. ואם תרצה למכור אותה שם, כמה לדעתך יהיו מוכנים לשלם עבורה?"

"בשביל הצאר זה בחינם!" ענה השר, ולך, הרועה הפשוט, יתנו לפחות חמישית!"
"אז יפה!" אמר הרועה "בן הצאר הוא בחור צעיר, יספיק בחייו לחשל הרבה פרסות כאלה! אם כך, השר, הנסיך נעשה כנראה לבן-אדם. עכשיו אני מוכן למסור לו את בתי. נעשה שידוך."

וכשהם הגיעו לארמונו של הצאר, המלך-הרועה סיפר לצאר מי הוא ומה שקרה לו. והצאר שמח שהבן שלו יתחתן עם נסיכה, בת מלך אמיתית. מיד אחרי הטכס אסף הצאר את הזוג הצעיר, את המלך והמלכה, ויצא אתם לדרך חזרה למדינה שממנה הביא אותם הדרקון. כשהגיעו לשם, המלך והמלכה הלכו ישר לארמון. ומה ראו שם?..

"ילדים שלי! אהבו זה את זה! חייתי בעולם רחב והבנתי: זה לא רע להיות מלך, אבל בזמנים שלנו מקצוע טוב חשוב לכל אדם. אם תקלע בצרות, בני, תהיה לך בת איכרה לעזרה. היא יודעת לחלוב פרות, ולהכין ארוחה, ואם צריך תארוג גם בד ותתפור לך גם בגד. אני מברך אתכם! תתחתנו!"

וכשרק אמר זאת נשמע רעם משמיים בהירים. והדרקון, בלי לעזוב את הסלק המתוק, הפך כפי שהיה קודם האיכר בוראצ'ק, טוב לב, אמין וישר..

ליד המגדל יושבים המאוהבים - בן המלך ובת האיכר בוראצ'ק, ומתלחשים, ועל הגשר שוכב הדרקון ובנחת אוכל סלק מתוק.

המלך רץ אליהם, והצעירים קפצו ממקומם.

"אבא, אבא!" קרא הנסיך "אנו מחכים לכם כאן. כבר אבדנו סבלנות! האם תהיה מוכן עכשיו, ביום יפה כזה, לתת לנו את ברכתך?"

והדרקון עין אחת עוצם, ומאחר שלא יכול היה לומר, חשב "לא כדאי לו, למלך, להתווכח אתי, עם איכר פשוט." אך המלך רק בכה משמחה ואמר: